

Kil Tabletlerden Akıllı Tabletlere

Kazanım Ders Notu - 14

» Yazının İcadı

- Tarihte kullanılan ilk yazı MÖ 3200'lerde Mezopotamya'da yaşayan Sümerlere ait çivi yazısıdır.
- Yazı tıpkı birçok icat gibi ihtiyaçlar sonrasinda ortaya çıkmıştır. Mezopotamya'da kurulan Sümerler ziggurat adını verdikleri tapınaklar yapmışlardı. Bu tapınakların alt katlarını genellikle depo olarak kullanıyorlardı.
- Mezopotamya'da tarımdan elde edilen ürünler zigguratlarda saklanıyordu. Depolanması için zigguratlara getirilen ürünler görevliler tarafından kaydediliyordu. Bu kayıt işlemi sırasında çuvaların üzerine konulan işaretler zamanla arttı ve bu işaretlerin işi kolaylaştırdığı görüldü. Kullanılan bu işaretler kilden yapılan tabletler üzerine aktarıldı. Böylece yazı icat edilmiş oldu.

» Yazının Kullanılmasının Sonuçları

- Bilgiler toplanabilir, saklanabilir ve iletilir hale gelmiştir. Eğitim ve öğretim faaliyetleri kolaylaşmıştır.
- Duygu ve düşüncelerin hızla yayılması sağlanmıştır.
- Bilgilerin gelecek kuşaklara aktarılması kolaylaşmıştır.
- Kültürler arası etkileşim artmıştır.

» Tarihteki İlk Yazı Örnekleri

Sümer Çivi Yazısı (MÖ 3200)

MÖ 3200'lerde Mezopotamya'da yaşayan Sümerler tarafından kil tabletler üzerine kazınarak oluşturulan ve tarihte kullanılan ilk yazıdır.

Hiyeroglif Yazı (MÖ 3000)

Mısırlıların resimleri simgeleştirerek oluşturdukları yazı türüdür. Resim yazısı olarak da bilinen bu yazı türü, 700'den fazla işaretten oluşmaktadır.

Fenike Alfabeti (MÖ 1000)

Sümerlerin yazı sistemini geliştiren Fenikeliler, sembollere dayanan kendilerine özgü bir alfabe icat etmişlerdir. Günümüzdeki birçok alfabenin temelini bu alfabe oluşturmaktadır.

Latin Alfabeti (MÖ 750)

Yunanlar, Fenike alfabesine ünlü harfleri de ilave etmişlerdir. Yunanların geliştirdiği 26 harfli alfabeği Romalılar daha sonra Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir.

Önemli: Günümüzde ülkemizde Latin alfabesi kullanılmaktadır.

Önemli: Tarih çağlarının başlangıcı yazının icat edilmesidir. İlk Çağ'ın başlangıcı yazının icadı olarak kabul edilir.

» Bilginin Kaydedilmesi İçin Kullanılan Araçlar

- İnsanlar tarih boyunca bilgiyi kaydetmek ve aktarmak için çok çeşitli araçlar kullanmışlardır. Bu araçlardan bazıları günümüzde olmasa da bazıları günümüzde kullanılmaktadır.

Bilgiyi kaydetmek ve aktarmak için kullanılan araçlar

Kil tablet

Tarihte bilinen ilk kitap örneği kil tabletlerdi. Bu tabletler kil hamurunun üzerine çiviye benzer kamışlarla yazı yazıldıktan sonra bunların güneşte veya fırında kurutulması ile yapılırdı. Hazırlanmasının uzun süre alması ve ağırlığı nedeniyle kullanımı zordu.

Papirüs

Mısırlılar tarafından icat edilmiştir. Nil Nehri kıyısında yetişen papirüs bitkisinden elde edilmiştir. İğneye benzeyen bir aletle şeritler hâlinde soyuyorlar, sonra da bu şeritleri bir kalıpta dikey ve yatay olarak hasır öreri gibi yapıyorlardı. Kuruyan kalıplar fildişi ile parlatılıp satılıyordu.

Parşömen

Bergamalıları koyun ve keçi derilerini önce suda yumuşatıp kireç ve kül ile temizliyor, daha sonra zımparalayıp inceltip parlatıyorlardı. Böylece papirüsten çok daha kullanışlı, katlanıp kitap hâline getirilebilen parşömen kâğıdını icat ettiler.

Kağıt

Kağıt, yaklaşık 2000 yıl önce Çinliler tarafından icat edilmiştir. 8. yüzyıldan itibaren Müslümanlar kâğıt yapımını Çinlilerden öğrenerek kullanmaya başlamışlardır. 11. yüzyılda meydana gelen Haçlı Seferleri ile Avrupalılar kâğıt yapımını Müslümanlardan öğrenmişlerdir. Matbaanın icadı, kâğıda olan gereksinimi arttırmıştır. Ancak kâğıdın üretiminin pahalı olması bilginin yayılmasını güçleştirmiştir.

- Bilginin depolanması ve aktarılmasında son elli yıl içinde büyük bir gelişim yaşanmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle kitaplar, bilgiler dijital ortama taşınmaya başlamıştır. Tabletler, akıllı telefonlar ve e-kitap okuyucular hayatımıza girmiştir.